НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ КЕРІВНИХ КАДРІВ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВ

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	**МАСОВА ТА ЕЛІТАРНА КУЛЬТУРА**
Освітньо-професійна програма	***ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА «КУЛЬТУРОЛОГІЯ»***
Рівень вищої освіти	***ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ)***
зі спеціальності	***В12 КУЛЬТУРОЛОГІЯ ТА МУЗЕЄЗНАВСТВО***
Статус дисципліни	***ВИБІРКОВА***
Мова викладання	***УКРАЇНСЬКА***
Кількість ЄКТС	***4/120***
Навчальний рік	***2026-2027***
Структура дисципліни	*денна форма:* контактні години – 28 год. (лекційні), 28 год. (семінарські), модульний контроль – 8 год., для самостійної роботи здобувачів визначено 56 год.
Форма семестрового контролю	Залік
Графік (терміни) вивчення дисципліни	4 курс, 8 семестр
Компетентності, яких набуває здобувач при вивченні дисципліни	***Інтегральна компетентність:*** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів культурології й характеризується комплексністю та невизначеністю умов. **Загальні компетентності (ЗК):** **ЗК1**. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. **ЗК2.** Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. **ЗК3.** Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. **ЗК4.** Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. **ЗК5.** Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). **ЗК6.** Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. **ЗК7.** Здатність працювати автономно.

	ЗК8. Здатність працювати в команді. **ЗК12.** Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. **Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):** **СК1**. Здатність презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію. **СК2.** Здатність визначати ступінь цінності та унікальності об'єктів культури у українському та міжнародному контекстах. **СК3**. Здатність критично аналізувати культурні явища та процеси з використанням загальнонаукових та спеціальних наукових методів. **СК4.** Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо). **СК5**. Здатність використовувати різноманітні джерела інформації та методологічний апарат культурології для виявлення, аналізу культурних потреб суспільства. **СК8.** Здатність створювати аналітичні звіти, розробляти рекомендації та генерувати проекти (культурно-мистецькі, художні та дозвіллєві) щодо об'єктів професійної діяльності, використовуючи актуальну нормативну основу. **СК9.** Здатність оцінювати матеріальну та духовну цінність об'єкта культурної спадщини різних історичних періодів та географічних ареалів. **СК10.** Здатність популяризувати знання про культуру та поширювати інформацію культурологічного змісту, використовуючи сучасні інформаційні, комунікативні засоби та візуальні технології. **СК11**. Здатність організувати культурні події, використовуючи сучасні методи та технології. **СК12.** Здатність дотримуватися стандартів професійної етики та міжкультурної комунікації.
Очікувані результати навчання	**ПРН1.** Мати навички критичного мислення, викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію. **ПРН2.** Аналізувати, коментувати, узагальнювати, наукові та аналітичні тексти культурологічного характеру. **ПРН3.** Створювати логічно і структурно організовані тексти з питань культурології, відповідно до спеціалізації. **ПРН4.** Знати та розуміти теоретичні підходи до визначення культури, її проявів та форм існування. **ПРН5.** Збирати, упорядковувати та аналізувати інформацію щодо культурних явищ, подій та історико-культурних процесів. **ПРН6.** Виявляти, перевіряти та узагальнювати інформацію щодо різноманітних контекстів культурної практики, визначати ступінь їх актуальності із застосуванням релевантних джерел, інформаційних, комунікативних засобів та візуальних технологій. **ПРН7.** Розуміти чинники культурної динаміки, принципи періодизації культурних процесів, їх специфічні риси та

	характеристики. **ПРН8.** Інтерпретувати культурні джерела (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та визначених методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту. **ПРН9.** Аналізувати ефективність культурних політик, технологій реалізації культурних ідей у контексті конкретних параметрів їх впровадження. **ПРН10.** Розпізнавати та класифікувати різні типи культурних продуктів, визначати їх якісні характеристики на основі комплексного аналізу. **ПРН12.** Обґрунтовувати, розробляти та реалізовувати культурні події та проекти з дотриманням законодавства та у відповідності до визначених мети та завдань. **ПРН13.** Презентувати знання про культуру відповідно до спеціалізації представників різних професійних груп та здобувачів освіти. **ПРН14.** Вести публічну дискусію та підтримувати діалог з питань української культури з фахівцями та нефахівцями.
Анотація. Зміст дисципліни	**Анотація:** Навчальна дисципліна «Масова та елітарна культура» викладається з метою опанування здобувачами аналізу традиційної, академічної і неакадемічної культури та вміння зіставляти явища народної, елітарної і масової культури України із феноменами європейського мистецтва завдяки аналітичним інструментам культурології. Серед завдань курсу: оволодіти теоретичним матеріалом основних понять і тенденцій народної, масової та елітарної культури; охарактеризувати основних дослідників масової та елітарної культури; дослідити розвиток масової та елітарної культури у постмодерністському дискурсі; розглянути особливості культурно-мистецьких творів масової та елітарної культури; висвітлити особливості масових та елітарних форм культури у сучасному цифровому вимірі. **МОДУЛЬ 1** **ЕЛІТАРНА, МАСОВА І НАРОДНА КУЛЬТУРА** **У КУЛЬТУРОЛОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ** **Тема 1.1.** Традиційна (народна) культура: принципи функціонування, основні складові, сучасний стан **Тема 1.2.** Масова та елітарна культура крізь призму культурології: від протистояння до взаємного впливу *Модульний контроль* **МОДУЛЬ 2** **МАСОВЕ ТА ЕЛІТАРНЕ** **У ПРОЦЕСАХ КУЛЬТУРНОГО РОЗВИТКУ ЛЮДСТВА** **Тема 2.1.** Масова культура як особливе соціокультурне явище **Тема 2.2.** Концепція елітарної культури та особливості елітарної творчості **Тема 2.3.** Вплив взаємодії традиційної, академічної (елітарної) та неакадемічної (масової) культури на соціокультурні процеси

	Модульний контроль **МОДУЛЬ 3** **ВПЛИВ МАСОВОЇ ТА ЕЛІТАРНОЇ КУЛЬТУРИ** **НА МИСТЕЦЬКІ ПРАКТИКИ** **Тема 3.1.** Трансформації і нові мистецько-видовищні форми у сучасній культурі (інсталяція, хепеніг, перформанс, флеш-моб) **Тема 3.2.** Особливості сучасного стріт-арту *Модульний контроль* **МОДУЛЬ 4** **МАСОВА ТА ЕЛІТАРНА КУЛЬТУРА** **У ДОБУ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ** **Тема 4.1.** Значення цифрового виміру для функціонування масової та елітарної культури **Тема 4.2.** Арт-блокчейн та його значення для культурної сфери *Модульний контроль*
Система оцінювання	Форми контролю: 1. Оцінювання роботи під час семінарських занять – максимум 60 балів за 14 занять (від 0 до 5 балів за кожну тему семінарського заняття залежно від вміння ставити проблему, розглядати шляхи її розв'язання, майстерності аналізу та інтерпретації, здатності до експериментів і використання наукових методів дослідження). 2. Самостійна робота – максимум 24 бали за 8 тем (від 0 до 3 балів за самостійне опрацювання теми, залежно від розуміння проблеми, логічності викладу матеріалу, вміння застосовувати культурологічні підходи). 3. Модульний контроль – максимум 8 балів за 4 модульні контролі (від 0 до 2 балів залежно від виконання поставленого завдання). 4. Залік – максимум 8 балів (залежно від рівня реалізації здобувачем мети і завдань курсу). Шкала оцінювання: За національною диференційованою шкалою – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». За шкалою ECTS: A 90-100, B 82-89, C 74-81, D 64-73, E 60-63, FX 35-59, F 1-34
Академічна доброчесність	Всі учасники освітнього процесу дотримуються політики доброчесності і сприяють функціонуванню ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату.
Рекомендовані джерела:	***Публікації науково-педагогічного працівника за темою дисципліни:*** 1. Соболєвська С. О. Взаємозв'язок сучасних технологій, економічної і культурної складової у діяльності аматорського театру. *Humanistic expertise as a strategy for developing the future culture* : Scientific monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2022. P. 257–270. 2. Соболєвська С. О. Значення репертуару театру у розвитку культури (на матеріалі народних аматорських театрів Житомирщини 1990-2000-х років). *Мистецтвознавчі записки.* Київ: Міленіум, 2018. Вип. 33. С. 382–389. 3. Соболєвська С. О. Культуротворча функція українського аматорського театру (кінець XX – початок XXI століття): дис. …

канд. культурології: 26.00.01 – теорія та історія культури. Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв. Київ, 2021. 225 с.
4. Соболєвська С. О. Образ народної та авторської ляльки в культуротворчому і дизайнерському аспектах. *Українознавство*: наук. журнал. Київ: НДІУ, 2024. №2 (91). С.57–65.
5. Соболєвська С. О. Особливості використання ляльки як антропоморфної метафори. *Світ наукових досліджень*: збірник наукових публікацій міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції (29-30 вересня 2022 р.). Тернопіль, Переворськ: ФОП Шпак В. Б., 2022. Вип. 12. С. 194-195.
6. Соболєвська С. О. Роль народної та авторської ляльки у міжкультурній комунікації. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. Київ, 2023. №3. С. 27–31.
7. Соболєвська С. О. Роль режисера аматорського театру у полікультурному просторі. *Spheres of Culture : Journal of Philology, History, Social and Media Communication, Political Science, and Cultural Studies.* Lublin, 2016. Volume XV. P. 470–477.
8. Соболєвська С. О. Український аматорський театр у культурних процесах XX-XXI століття. *Культура і сучасність* : альманах. Київ: Міленіум, 2019. №2. С. 205–209.

Основна:
1. Безугла Р. І. Масова культура: до проблеми визначення поняття. *Культура і мистецтво у сучасному світі.* 2010. Вип. 11. С. 25-34.
2. Бойко А. Н. Філософська рефлексія сучасної культури епохи суспільства масового споживання. *Гуманітарний вісник ЗДІА*. 2016. № 64. С. 90-99.
3. Корінний М., Потапов Г., Шевченко В. Короткий термінологічний словник з української та зарубіжної культури. Київ: Україна, 2000. 182 с.
4. Марчук Н. Традиційна та масова культури: компаративний аналіз. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Культурологія».* 2015. Випуск 16. С. 79-86.
5. Устименко-Косоріч О. А. Масова та елітарна культура: проблеми взаємодії: навч. посібник. Умань, 2015. 176 с.

Додаткова:
1. Кравченко А.І. Музичне мистецтво у дигітальних процесах культуротворення. *Актуальні питання гуманітарних наук*: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 57. Том 2. С. 65–74.
2. Кравченко А. NFT-актив: український шоу-бізнес перед «обличчям» війни. *Культурні домінанти XXI століття: мистецька освіта:* зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф./упор. С.В.Шалапа. Київ, 30 вересня, 2022 р. Київ: НАКККіМ, 2022. С. 67–69.
3. Пашкевич М.Ю. Зміст і типологія видовищ як особливої форми культури. *Культура і сучасність: альманах*. К. Міленіум, 2009. №2. С. 106–110.

	4. Русаков С. С. Масова та популярна культура: спільне та відмінне. *«Гілея: науковий вісник»: Збірник наукових праць*. Київ, 2011. Випуск 49 (7).С. 326–331. 5. Станіславська К. І. Мистецько-видовищні форми сучасної культури: монографія. Київ: НАКККіМ, 2016. 176 с. 6. Danesi M. Popular Culture: Introductory Perspectives. Rowman & Littlefield Publishers, 2018. 400 p. 7. Merrell D. Umberto Eco, The Da Vinci Code, and the Intellectual in the Age of Popular Culture. Palgrave Macmillan, 2018. 304 p.
Матеріально-технічне, лабораторне, програмне забезпечення дисципліни	**Матеріально-технічне забезпечення:** Ноутбук або комп'ютер з мікрофоном, колонками та веб-камерою, мережа Інтернет **Програмне забезпечення для виконання практичних завдань:** Microsoft 365 (Word, Excel, PowerPoint) **Аудиторні, семінарські та практичні заняття офлайн:** м. Київ, вул. Лаврська, 9, корп. 7, аудиторія 205 **Дистанційні/змішані заняття на платформі Classroom (Google)** Доступ до освітнього онлайн середовища відбувається виключно через особистий обліковий запис здобувача НАКККіМ, який закінчується @dakkkim.edu.ua Освітнє онлайн середовище доступне здобувачу від першого дня початку навчального семестру до завершення заліково-екзаменаційної сесії. Доступ до освітнього онлайн середовища за посиланням: ……
Гарант ОПП	Освітньо-професійна програма *«КУЛЬТУРОЛОГІЯ»* Гарант ОПП Гавеля Оксана Миколаївна, кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри гуманітарних дисциплін https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/in_prakt_kulturolohii/kaf_kreat_ind/bakalavr/OPP_Kulturologia_V12_modernizovana.pdf
Розробник силабусу навчальної дисципліни	**Світлана Олександрівна СОБОЛЄВСЬКА,** *кандидат культурології,* *доцент кафедри гуманітарних дисциплін*
Зворотній зв'язок	Зауваження, пропозиції та рекомендації до навчальної дисципліни можна подати через Google form
Кафедра	**Тел. кафедри гуманітарних дисциплін:** +38 (044) 288-80-46 **Адреса:** м. Київ, 01015, вул. Лаврська, 9, корпус 11, каб. 106 **E-mail кафедри:** languages@nakkkim.edu.ua ***Посилання*** **на сторінку кафедри на сайті Академії** *https://nakkkim.edu.ua/instituti/navchalno-naukovyi-instytut-praktychnoi-kulturolohii-ta-artmenedzhmentu/kafedra-psykholohii-ta-humanitarnykh-dystsyplin*

Викладач дисципліни
Самоаналіз відповідності показникам діяльності науково-педагогічного працівника
С. О. Соболєвської за посиланням
https://nakkkim.edu.ua/images/Instytuty/in_prakt_kulturolohii/Kaf_psykh/Samoanaliz_Sobolievska.pdf

Світлана Олександрівна
СОБОЛЄВСЬКА
доцент кафедри гуманітарних дисциплін,
кандидат культурології (2021)
E-mail: s.sobolevska@dakkkim.edu.ua

https://orcid.org/0000-0002-5361-7085